

UVODNA RIJEČ

Arheolozi vole stare

Piše: Jasna A. Petrović

Politički tajnik HDZ-a i potpredsjednik Sabora Ante Sanader jako voli arheologe. Tako je nezaposlenog bivšeg gradonačelnika Omiša Ivana Škaričića, nakon pola godine nagradne političke plaće, 2013. zaposlio bez natječaja i kvalifikacija na posao ravnatelja Doma za starije i nemoćne u Splitu. U međuvremenu je ravnatelj prije dvije godine pravomoćno osuđen zbog zloupotrebe položaja, ali to nije umanjilo ljubav Sanadera za stranačkog mu frenda Škaričića.

Osim toga sigurno je to vrlo Ante učinio u dobroj vjeri, jer voli prvu damu krimića Agathu Christie čiji je drugi muž bio ugledan arheolog, pa je poznata po izreci da je „idealni muž arheolog jer što je žena starija to ga više zanima“.

Tako je valjda dobroćudno sudio i Sanader, uvjeren kako je arheolog idealno zvanje za starački dom, a k tome je negdje, kako sam glavni lik Škaričić kaže, trebalo ga zaposliti nakon što je 18 godina bio gradonačelnik. Nazdravlje.

No, možda neki arheolozi toliko vole stare da su im draži što su antikniji, pa čak i do linije smrti. Možda se tu krije tajna umirućih staraca iz splitskih domova za starije i nemoćne Zenta i Vukovarska, ali i nevjerojatne tolerancije stručne javnosti spram rukovodećih osoba.

Zdravstvena inspekcija Vilija Beroša je ocijenila kako nitko nije kriv za pomrle starice i starce, iako je očito kako je glavna sestra preuzela odgovornost skrbi o korisnicima i spašavala što je mogla, nabavljala sa svih strana šivane maskice, jer ih ravnatelj, a niti osnivač Blaženko Boban, župan Splitsko-dalmatinske županije, nisu osigurali. Bez zaštitne opreme, kako su zaposleni mogli štititi i sebe i korisnike? Virus je tako poludio, ali nitko nije kriv. Mrtvi su krivi jer su stari. Virus je kriv.

Ministrica socijale Vesna Bedeković u maski Harry Pottera se 8. travnja uprizorila u Splitu, bez da je sa sobom povelu svoju socijalnu inspekciju ili barem priznala da ju je raspustila još 16. ožujka, a ponovo aktivirala dva dana nakon splitske presice. I dok je Beroš pokrivao druge, Bedeković je pokrivala sebe. Uostalom, sličan je to slučaj, žena je kao osnovni studij završila za učiteljicu, što je nije nimalo pripremio za posao iz socijale. To ekipi na vlasti nije važno. Glavno da su njihovi.

U OVOM BROJU:

SSSH I SUH

Za solidarnost sa starima!

PAUZA ZBOG KORONE

Tragedija u Splitu vratila inspekciju na teren

UMIROVLJENIČKE UDRUGE ŠOKIRANE

Silvano Hrelja glasao protiv povećanja cenzusa za dopunsko

INTERVJU

Romana Galić, pročelnica zagrebačkog ureda za socijalnu zaštitu

Bez žrtava korone

VEĆE MIROVINE IZ PRVOG STUPA

56 posto spašenih

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Radnici i umirovljenici zajedno: za zdravstvenu i socijalnu solidarnost sa starima!

SAVEZ SAMOSTALNIH
SINDIKATA HRVATSKE

CONFEDERATION
SYNDICAT
EUROPÉEN
TRADE UNION

ferpa

Savez samostalnih sindikata Hrvatske i Sindikat umirovljenika Hrvatske, 20. travnja 2020. su na tragu dopisa koje su ovih dana predsjednicima Europske komisije i Europskog parlamenta uputili generalni tajnici ETUC/ Europske konfederacije sindikata Luca Visentini i FERPA/ Europske federacije umirovljenika i starijih osoba Agostino Siciliano, uputili zajedničko otvoreno pismo predsjedniku Vlade Republike Hrvatske Andreju Plenkoviću i predsjedniku Hrvatskog sabora, Gordanu Jandrokoviću, kojim pozdravljaju hitne mjere u Republici Hrvatskoj usvojene za osiguranje funkcioniranja zdravstvenih sustava u borbi protiv Covida-19 te potpore za očuvanje radnih mjesta. „Pozdravljamo i mjere koje je ovih dana usvojila Europska komisija, provedbu kojih sindikati traže na nacionalnoj razini“, naglašava se u pismu.

Stari su najranjiviji

„Covid-19 inficira na tisuće ljudi diljem Europe i širom svijeta. No, oni koji plaćaju najvišu cijenu, često svojim životom, su građani stariji od 70 godina – skloniji su zarazi ovim virusom i umiranju od njegovih posljedica. Još ranjivije su dobne skupine osoba starijih od 80 godina, već pogođene drugim bolestima.

Prepoznavamo ozbiljnost ove zdravstvene opasnosti i priznajemo veliku predanost liječnika, medicinskih sestara i svih zdravstvenih djelatnika da liječe i spašavaju živote.

Međutim, u ovoj fazi vjerujemo da je ključno da, sukladno preporuci Europske komisije, vlade članica EU posebnu pozornost usmjere mjerama kojima bi se starijim osobama, posebno siromašnima te osobama s invaliditetom, umirovljenicima koji žive u teškim uvjetima i onima koji žive sami, pružila **posebna potpora i usmjerena zdravstvena i socijalna zaštita**. Kako u Hrvatskoj **52 posto umirovljenika prima mirovine niže od hrvatske linije siromaštva od 2.485 kuna**, te kako prosječna mirovina od samo 2.507 kuna čini samo 38 posto prosječne neto plaće, jasno je da su **potrebne odgovarajuće mjere solidarnosti** kojima bi im se omogućilo preživljavanje u ovim vrlo teškim uvjeti-

ma pandemije“, naglašavaju SSSH i SUH u svojem zajedničkom pismu.

Socijalna solidarnost neophodna

„Posebno bismo vas željeli upozoriti na delikatne okolnosti u kojima se nalaze starije osobe koje borave u domovima za starije osobe i ustanovama za dugotrajno zbrinjavanje. Situacija postaje dramatična u mnogim europskim zemljama zbog epidemije virusa, a najčešće se radi o objektima čije osoblje često nije adekvatno zaštićeno. K tome, kako Hrvatska ima vrlo nisku pokrivenost starijih od 65 godina brojem postelja u domovima umirovljenika, a novi se gotovo i ne grade u javnom sektoru, osobito je važno posvetiti veću pozornost i takvim oblicima skrbi. **Zaokretom prema razvoju ekonomije skrbi (care economy) Hrvatska bi mogla postići sinergijski učinak i u ekonomskom i u socijalnom području. Za to je važna politička odluka i dobra koordinacija više sustava u provedbi.**

Uz to, potrebna je **socijalna potpora** kako bi se spriječilo da se stariji ljudi osjećaju usamljeno, diskriminirano i napušteno zbog posljedica restriktivnih mjera mobilnosti i socijalne distance koje Vlada provodi kako bi se spriječilo širenje ovog zaraznog virusa.

Nadamo se jačanju solidarnosti među generacijama, jer samo zajedno možemo pobijediti ovu zdravstvenu krizu. Računamo na vašu intervenciju u obrani zdravlja svih hrvatskih građana, a vezano **uz starije osobe, kao najosjetljiviju skupinu, intervencija mora biti i zdravstvena i socijalna**. Oni su generacija koja je doprinijela izgradnji Hrvatske i Europske unije i upravo oni plaćaju previsoku cijenu – **stoga zaslužuju solidarnu potporu generacija koje stižu nakon njih**“, zaključno se poručuje u dopisu koji su potpisali predsjednik Saveza samostalnih sindikata Hrvatske Mladen Novosel i predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović.

Silvano Hrelja glasao protiv povećanja cenzusa za dopunsko

Matica umirovljenika Hrvatske i Sindikat umirovljenika Hrvatske priopćenjem od 4. svibnja 2020. su javno pozdravile odluku Vlade i Hrvatskog sabora kojom se 30. travnja u Zakonu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju povećao prihodovni cenzus za ostvarivanje prava na besplatnu policu dopunskog zdravstvenog osiguranja, što će najviše koristiti tisućama umirovljenika s niskim mirovinama, koji su zbog usklađivanja mirovina unatrag dvije godine izgubili besplatno dopunsko.

Time je okončana višegodišnja borba i lobiranje umirovljeničkih udruga, kao i dogovor postignut u prosincu prošle godine između predstavnika umirovljenika u Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe s predsjednikom Vlade Andrejom Plenkovićem.

Predstavnici umirovljenika su prvotno zahtijevali da se novi cenzus utvrdi na razini hrvatske linije siromaštva, a to je trenutno 2.485 kuna, međutim kako potrebna sredstva nije bilo moguće osigurati, prihvatilo se kompromisno rješenje, uz uvjet da se svake godine cenzus usklađuje s rastom mirovina. Time je novi cenzus porastao za 60 kuna – na 2.000 kuna za samca, odnosno za 47 kuna – na 1.563 kune po članu obitelji. Time će se omogućiti povratak više tisuća umirovljenika u sustav besplatnog dopunskog osiguranja te zaustaviti njihovo ispadanje iz sustava i zbog mizernog povećanja mirovina od desetak kuna.

Tako je započeto rješavanje jednog od dugotrajnih umirovljeničkih problema, jer cenzus nije mijenjan čak od 2004. godine, iako je Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, kao savjetodavno tijelo Vlade RH, pokretalo inicijative i za vrijeme prethodne Vlade u kojoj je Hrvatska stranka umirovljenika imala zamjenika ministra rada i mirovinskog sustava, te čija je Kukuriku koalicija bila na vlasti.

HSU se odjednom u jesen 2019., nakon ponovljenih javnih zahtjeva MUH-a i SUH-a na Nacionalnom vijeću i Vladi, sjetio zatražiti povećanje cenzusa izmjenom zakona, ali za nešto manji iznos od linije siromaštva i bez usklađivanja s rastom mirovina. Nakon što je SUH tri četvrtka zaredom održao prosvjede pred Vladom zbog cenzusa, Silvano Hrelja je odlučio pokrenuti potpisivanje peticije za povećanje cenzusa te skupio pedesetak tisuća potpisa, uglavnom od članova MUH-a i SUH-a. Hrelja je znao da kao oporbena stranka nemaju šanse progurati promjenu

zakona, jer je takva hrvatska parlamentarna praksa, ali nije htio podržati umirovljeničke udruge u njihovim naporima, već ih je optužio za nepoštivanje parlamentarizma te intenzivno lobirao da konačno u prosincu dogovorena izmjena cenzusa uopće ne dođe do dnevnog reda Sabora, što nije uspio zahvaljujući intenzivnim naporima čelnica SUH-a i MUH-a.

Ono što iznenađuje jest da je jedini izabrani predstavnik umirovljenika u Hrvatskom saboru glasao protiv takvog nespornog pomaka u korist najsiromašnijih umirovljenika. Dugovječni umirovljenički zastupnik, koji od svoje 45. godine života predstavlja umirovljenike, doveo je u pitanje pravo legaliteta i legitimiteta umirovljeničkim udrugama da sudjeluju u pokretanju inicijativa i prijedloga za promjenu zakona, tvrdeći da samo on kao „legalni“ predstavnik u Saboru može predstavljati umirovljenike.

Začuđujuće je da Hrelja za saborskom govornicom i u medijima već pola godine napada udruge koje su aktivno uključene u rješavanje brojnih problema umirovljenika i koje su se potvrdile kao autentični predstavnici umirovljenika. U raspravi u Hrvatskom saboru je gurao čak i tezu da se prihvaćanjem inicijative umirovljeničkih udruga dovodi u pitanje parlamentarizam, što je elementarno nepoznavanje demokracije i uloge udruga u društvu.

Čelnice umirovljeničkih udruga ponavljano nazivaju „samozvanima“, izdajcima, štetočinama, lažovima, ulizicama i prevaranticama te prodanim babuskarama, kako u svojim stranačkim istupima, tako i na Facebook stranicama svoje stranke, iako su u skladu s važećim zakonima i propisima legalno izabrane za predsjednice dvije najveće i najutjecajnije umirovljeničke udruge, Matice i SUH-a, a uz to su imenovane u Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe koje, kao savjetodavno tijelo Vlade RH, djeluje još od 2010. godine.

Zajedno s njima u Nacionalnom vijeću su još četiri predstavnika umirovljenika i predstavnici četiriju ministarstava te HZMO-a i HZZO-a pa je to tijelo postalo relevantno mjesto socijalnog dijaloga umirovljenika i Vlade RH u skladu sa zakonima i suvremenom demokratskom praksom. Zanimljivo je da je u istom sastavu Nacionalno vijeće djelovalo i u mandatu Vlade u čijoj je koaliciji sudjelovao HSU, kada njihov čelnik Hrelja

nije dovodio u pitanje njegovu legalnost, ali ni tada nije podržao zahtjeve umirovljenika za povećanjem cenzusa. Tada su mu u fokusu interesa bili samo osiguranici

privatnog osiguravajućeg društva Royal, za koje je svojim glasom HDZ-u za prolaz godišnjeg proračuna izmamio nacionalizaciju njihovih privatnih mirovina.

Hrelja je za govornicom rekao, „da se zakon donosi jer se njegovo veličanstvo Andrej Plenković uz kavu dogovorio s vrhuškom samozvanih predstavnica umirovljenika“ te da njima trebaju „fotografija i članak, a Vladi privid suradnje i brige“, kazao je Hrelja, čovjek kojemu nisu na srcu umirovljenici, već borba za fotelju u novoj koaliciji sa SDP-om pod svaku cijenu.

Silvano Hrelja je tijekom rasprave u Saboru višekratno postavljao pitanje zbog čega aktualna Vlada nije još 2016. godine podigla cenzus nego tek sada pred izbore, jer je očito, zajedno sa svojim sekundantom u raspravi, bivšim ministrom Mirandom Mrsićem, zaboravio njima samima postaviti pitanje zašto nisu promijenili cenzus npr. 2014., u vrijeme kad su oni bili na vlasti, ali to nisu učinili.

Tijela upravljanja umirovljeničkih udruga, Izvršni odbor MUH-a i Upravni odbor SUH-a, oštro osuđuju i vrijeđanja i omalovažavanja legalno izabranih predstavnica umirovljenika i pitaju se kako je moguće, da nakon uspješnog pomaka u rješavanju ovog krupnog problema za najsiromašnije umirovljenike protiv bude glas predstavnika jedine umirovljeničke stranke.

Matica umirovljenika i Sindikat umirovljenika izražavaju i zadovoljstvo što je jednoglasno u Hrvatskom saboru usvojen i zakon kojim se obustavljaju svi ovršni postupci u vrijeme posebnih okolnosti vezanih za epidemiju korone, kao i ovrhe na mirovinama. Upravo su umirovljeničke udruge javno zagovarale takvo rješenje.

Jasna A. Petrović

PAUZA ZBOG KORONE

Tragedija u Splitu vratila inspekciju na teren

Nakon tragedije u Andraševcu u siječnju 2020. gdje je u požaru stradalo šest štićenika doma za starije osobe saznalo se kako Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku ima samo devet inspektora socijalne skrbi. A zbog pandemije koronavirusa isto Ministarstvo je odlučilo da inspektori ne izlaze na teren od 16. ožujka. Doduše, uvedene su brojne upute kako bi se spriječilo širenje smrtonosnog virusa, no kako je bio ukinut nadzor, nitko nije mogao sa sigurnošću reći provode li se.

A onda se početkom travnja dogodila nova tragedija, ovaj put u splitskom domu za starije buknuła je zaraza, od koje je do sada preminulo 18 osoba. Ministarstvo je, očito od straha od novih kritika, te nakon što je 7. travnja 2020. Stožer civilne zaštite organizirao zajednički posjet splitskom domu od strane ministra Vilija Beroša i ministricе Vesne Bedeković, reagiralo tako da su od 10. travnja inspektori ponovno na terenu. Dva dana prije ministrica Bedeković je bezočno lagala kako inspekcija normalno radi.

Na naš upit što su inspektori radili gotovo mjesec dana odgovorili su „kako su se obavljali drugi poslovi koji su isto tako sastavni dio inspekcijskih nadzora (donošenje rješenja, optužnih prijedloga, izvješće, odgovaranje na upite raznih državnih i drugih institucija, vođenje evidencije o obavljenim nadzorima, analiza prikupljene dokumentaci-

je iz nadzora, te dostavljenih očitovanja i dr.)“.

Nakon povratka inspektora na teren, nadzor se provodi na način prilagođen i sukladan mjerama sprječavanja i suzbijanja epidemije COVID-19, što znači da se provodi uz korištenje zaštitne opreme i pridržavanje propisanih mjera Stožera civilne zaštite, HZJZ i NZJZ, naglasili su iz ministarstva.

KAKO U DOM NA RAČUN SOCIJALE?

Besplatan smještaj samo za rijetke (ne)sretnike

Rijetko što u životu je besplatno, a kad je i besplatno, onda to dobijete na temelju vašeg lošeg socijalnog statusa. Tim riječima bi mogli opisati politiku Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u plaćanju smještaja u domovima za starije osobe. Naime, država u potpunosti podmiruje troškove smještaja u domove za starije u Hrvatskoj samo za 648 korisnika, kako je Glasu umirovljenika odgovorilo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

Uvjet da se nekome u potpunosti podmiruju troškovi smještaja u domu je rješenje centra za socijalnu skrb, i to kad korisnici nemaju nikakvih financijskih mogućnosti plaćanja postelje u domu. Također, postoje još dvije dodatne mogućnosti za sufinanciranje smještaja u domu, a

za koja korisnik također mora imati rješenje centra za socijalnu skrb.

Prva opcija je da korisnik plaća dom cijelom svojom mirovinom, a ako nema financijskih mogućnosti pokriti cijeli iznos, ostatak podmiruje država. Druga opcija je da troškove razlike smještaja snose članovi obitelji ili uzdržavatelji.

Tako u državnim domovima država u cijelosti podmiruje troškove smještaja za samo šest korisnika, 42 korisnika dijelom plaćaju smještaj dok im ostatak do punog iznosa podmiruje država, a za tri korisnika smještaj plaćaju članovi obitelji i država.

U nedržavnim, decentraliziranim, odnosno županijskim domovima za starije osobe država u cijelosti podmiruje troškove smještaja za 368 korisnika, 853 korisnika plaćaju sami uz

sufinanciranje od strane države, dok za 59 korisnika plaćaju članovi obitelji i država.

U nedržavnim, preostalim domovima (privatni?) država plaća u potpunosti troškove smještaja za 274 korisnika, 246 korisnika plaćaju sami uz sufinanciranje države, dok za 9 korisnika plaćaju članovi obitelji i država.

Kad se sve zbroji, država financira u potpunosti ili sufinancira smještaj za ukupno 1.860 osoba, što je 7,44 posto od otprilike 25.000 mjesta koliko ih ima u svim domovima u Hrvatskoj. Očito su kriteriji prestrogi, jer u uvjetima kad je prosječna mirovina samo 2.523 kuna, a smještaj u „društveni“ dom od 3-3,5 tisuća kuna, doista je potrebno preispitati postojeće uvjete.

Igor Knežević

UŠTEDEVINA IZ DRUGOG STUPA

Obiteljski umirovljenici mogu do svog novca!

U Hrvatskoj postoji 190 tisuća korisnika obiteljske mirovine, od kojih su 94 posto žene, koje su naslijedile mirovine svojih pokojnih partnera. Neke od njih nisu ostvarile pravo na vlastitu mirovinu, no što je s onima koje su godinama uplaćivale novac u mirovinski fond i ostvarile su ili mogu ostvariti vlastitu mirovinu, ali su izabrale povoljniju - partnerovu? Istražili smo imaju li one pravo da podignu novac iz drugog stupa kojeg su godinama uplaćivali.

Činjenica je da osoba, dokle god je korisnica obiteljske mirovine, neće moći do tog novca. No, postoji način kako dobiti svoj novac. Ako korisnica obiteljske mirovine ima uvjete za starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, nakratko bi trebala aktivirati svoju starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a zatim i sklopiti ugovor o mirovini iz drugog stupa s mirovinskim osiguravajućim društvom koje će joj isplaćivati ušteđena sredstva s njenog računa.

U tom slučaju bi se, ovisno o visini primanja, otvorila mogućnost da jednokratno podigne 15 posto ušteđevine iz svog drugog stupa, a ostatak ušteđevine bi se isplaćivao na rate, odnosno kroz mirovinu.

Kako su objasnili u Raiffeisen mirovinskom osiguravajućem društvu, ugovor o mirovini iz drugog stupa se može sklopiti samo ako vam je isto pravo na mirovinu priznato i iz prvog stupa. Pri tome nije bitno da vam je ta mirovina iz prvog stupa u isplati, budući da Zakon o mirovinskom osiguranju razlikuje pravo na mirovinu i isplatu mirovine. To znači da bi se sredstva iz drugog stupa isplaćivala uz obiteljsku mirovinu.

Nažalost, mnoge umirovljenice i umirovljenici korisnici obiteljske mirovine ne znaju za ovu mogućnost, te nikad neće aktivirati svoju starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu kako bi došli do svog novca. Mala utjeha je da ta sredstva podliježu nasljeđivanju te da će njihovi potomci moći zatražiti taj novac.

Igor Knežević

VEĆE MIROVINE IZ PRVOG STUPA

istraga

56 posto spašenih!

Kako je Sindikat umirovljenika Hrvatske spasio 56 posto novoumirovljenih u 2019. godini? Naime, toliko ih je temeljem zadnje mirovinske reforme steklo pravo izlaska iz drugog mirovinskog stupa i isplate mirovine samo iz prvog javnog stupa. Točno je takvo zakonsko rješenje bilo prijedlogom predstavnika SUH-a na sjednicama Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije u jeku rasprave o reformi.

Obvezni mirovinski fondovi pri četiri inozemne banke su se digli na noge i pokušali zaustaviti takvu mogućnost, jer njima je, logično, u interesu dobiti više, a isplatiti manje. Ipak, zahvaljujući upornosti tadašnjeg ministra rada i mirovinskog sustava Marka Pavića novi ZOMO je omogućio isplatu povoljnije mirovine za korisnika, a to je u više od 56 posto slučajeva bila mirovina iz prvog mirovinskog stupa.

Zašto naglašavamo da je bilo i više slučajeva da je mirovina iz oba stupa niža od one samo iz prvog stupa? Zato jer su

mirovinci izmislili mamac od 15 posto stečene „ušteđevine“ iz drugog stupa, koji se može jednokratno isplatiti u trenutku umirovljenja u kešu. Šteta da je takva neprirodna mjera prihvaćena od strane Vlade, jer mirovinska štednja nema svrhu pokrivanja dugova sebi i potomcima, već – obročnu isplatu mirovine. Mnogi su stoga i pod cijenu niže mirovine, prihvaćali varijantu iz oba stupa samo da bi se spasili ovrha, i to na radost bankara koji su time lažirali tržišni interes za svoj dvojbenu financijski proizvod.

Dakle, od 4.537 korisnika starosne i prijevremene starosne mirovine u 2019. godini, 2.531 je izabrao mirovinu iz prvog stupa, dok u prva tri mjeseca ove godine, smanjen je broj onih koji u uvjetima korone i ekonomske neizvjesnosti biraju povoljniju mirovinu, već, suočeni sa ugrozom opasnom po život, biraju 15 posto jednokratne isplate. Kad je „jeftiniji“ život, niža mirovina je manje bitna.

Jasna A. Petrović

PREPORUKA PUČKE PRAVOBRANITELJICE

Dopustite obiteljskim umirovljenicima pravo na rad!

Nakon brojnih nastojanja umirovljeničkih udruga za proširenje prava na rad umirovljenika i na obiteljske umirovljenike, konačno je i Pučka pravobraniteljica u svojem godišnjem izvješću za 2019. godinu uputila Ministarstvu rada i mirovinskog sustava preporuku da izradi prijedlog izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju koji

će korisnicima obiteljske mirovine omogućiti rad uz primanje mirovine, a zaposlenim korisnicima najniže mirovine da ju nastave primati. SUH je uputio i zahtjev Ustavnom sudu za ocjenu ustavnosti takvog isključenja obiteljskih umirovljenika iz kruga onih koji imaju pravo na rad, ali novi ministar Aladrović pravi se da ne čuje.

Bez žrtava korone

Za razliku od nekih drugih gradova, korisnici zagrebačkih domova za starije i nemoćne su ostali – obranjeni. Iza njih su brojni djelatnici koji su se borili za svaki život. Eto kako je to bilo. I čestitke Romani Galić i ekipi.

■ **Zagreb je poznat po kvalitetnom modelu skrbi za starije građane. Koji su ti glavni elementi koji čine „zagrebački model“?**

Prema procjenama Državnog zavoda za statistiku za 2018. osobe starije životne dobi čine 19,2 % stanovništva glavnoga grada. To znači da danas u Zagrebu živi više od 155.000 osoba starih 65 i više godina. Osim velikog udjela starijih osoba zagrebačko stanovništvo u ovoj godini čini i 299 naših sugrađanki i sugrađana koji imaju sto i više godina. To pred nas stavlja posebnu obvezu i odgovornost za skrb i brigu te su upravo osobe starije životne dobi u središtu socijalne politike Grada. Stoga ne čudi da je zaštita zdravlja osoba starije životne dobi, kao najosjetljivijeg dijela populacije posebice u vrijeme epidemije, prioritet na koji nastojimo odgovoriti na najvišoj razini.

Borba za prava, kvalitetne socijalne usluge i aktivnosti Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom u značajnoj mjeri su usmjereni upravo prema našim starijim sugrađanima. Podsjetit ću na novčanu pomoć umirovljenicima za one čiji prihod ne prelazi 1.500 kn te dodatnu novčanu pomoć za plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja, kao i mjesečnu novčanu pomoć za osobne potrebe za one smještene u domovima temeljem rješenja centra za socijalnu skrb.

Briga i o džeparcu

Kako bi javni gradski prijevoz bio dostupniji većem broju starijih osoba za sve one čiji mjesečni prihod ne prelazi 3.200 kn osigurana je besplatna godišnja pokazna karta ZET-a, a umirovljenici s višim prihodima plaćaju samo 100 kn mjesečno.

S obzirom da je cilj za starije osigurati ostanak u vlastitom domu uz primjerenu kvalitetu života koliko je najduže moguće, Grad Zagreb osigurava niz izvaninstitucijskih usluga. Primjerice, uslugu pomoći u kući, uslugu dnevnog boravka u okviru tri doma za starije osobe (Dom Medveščak, Sveta Ana i Sveti Josip), usluge gerontoloških centara pri gradskim domovima za starije osobe itd.

Za one koji se odlučuju na život u domu ili je smještaj u ustanovi nužan zbog narušenosti zdravstvenog stanja, posebno vodimo brigu o ulaganjima u prostor, ali i djelatnike za koje se organiziraju edukacije. Posebno ističem brigu o osobama oboljelima od Alzheimerove i drugih demencija za koje planiramo osigurati još više specijaliziranih odjela u svim gradskim domovima.

■ **Očito je takav čvrsti model bio dobro uporište za kvalitetnu skrb o starijima i u domovima za vrijeme sadašnje pandemije koronavirusa. Korisnici zagrebačkih domova su ostali – obranjeni, za razliku od npr. splitskog doma. Što ste sve poduzeli?**

Kada govorimo o našim sugrađanima u domovima za starije osobe kojima je trenutna epidemijska situacija izuzetno teška, podsjetila bih da je u nadležnosti Grada Zagreba 11 domova koji uslugu smještaja pružaju na 17 lokacija, i to ukupnog kapaciteta za 4.000 korisnika.

Svjesni opasnosti i direktne prijetnje upravo toj populaciji, s prvim sastankom ravnatelja i epidemiološke službe krenuli smo već u veljači. Prateći situacije u zemljama koje nas okružuju i svjesni da su u pitanju i zdravlje, ali i životi naših sugrađana,

započeli smo s aktivnostima koje su s jedne strane izazivale negodovanje i korisnika i obitelji, a s druge strane podizali sigurnost korisnika u domovima.

Potpuna zabrana izlazaka

Jedna od prvih mjera u svim domovima za starije osobe u nadležnosti Grada bila je mjera obustave posjeta sukladno preporuci Ministarstva zdravstva. Od početka ožujka korisnici izlaze izvan prostora doma samo u nužnim situacijama, primjerice zbog medicinskih postupaka.

Za korisnike organizirane prehrane koji su po obrok dolazili u dom za starije osobe, organizirana je dostava obroka u kuću. Obustavili smo do daljnjeg pružanje usluga boravka, te sve aktivnosti koje uključuju veći broj korisnika. Istovremeno, željela bih istaknuti kako usluge pomoći u kući nisu obustavljene, ali se pružaju na način da se osiguravaju aktivnosti kod kojih ne dolazi do bliskog kontakta s korisnikom sukladno propisanoj mjeri distance. To znači da se osigurava dostava obroka, namirnica, higijenskih potrepština, lijekova.

U svim se gradskim domovima, pored primjene visokih mjera dezinfekcije prostora i opreme, redovito prati zdravstveno stanje djelatnika i korisnika te im se svakodnevno mjeri tjelesna temperatura beskontaktnim toplomjerima, a prati se i svaka pojava respiratornih simptoma. Sukladno protokolima o tome se obavještava liječnik obiteljske medicine koji kontaktira epidemiološku službu radi procjene daljnjih postupanja zbog sumnje na pojavu zaraze.

Niti jedan pozitivan na koronu

Svaka temperatura zapravo se tretira kao COVID-19 i tako se prema njoj i postupa. Do 30. travnja u gradskim domovima testirano je ukupno 513 osoba, 319 djelatnika domova za starije osobe i 194 korisnika. Svi testovi su bili negativni na COVID-19, a što je zasigurno i rezultat predanosti ravnatelja te požrtvornog rada djelatnika, a i vrlo rano poduzimanih mjera zaštite. Svi domovi osigurali su sobe za samoizolaciju sukladno definiranim protokolima.

Rad djelatnika organiziran je u turnusima, na samom početku po 14 dana, a potom, sukladno napatku Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, po sedam dana. Zbog nove organizacije rada, a nužnosti osiguravanja kvalitetne zdravstvene skrbi, organizirana je i volonterska podrška medicinskih sestara iz

dječjih vrtića koji su u nadležnosti Grada Zagreba, koji, kao što znate, nisu radili. U nekoliko domova samoinicijativno, a u želji što veće sigurnosti korisnika, medicinske sestre odlučile su se na radnu izolaciju, što znači da nisu odlazile svojim kućama već su spavale u domovima.

U suradnji s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ educirane su „domske“ medicinske sestre kako bi odmah po sumnji uzele bris i dostavile prioritarno na analizu. Obzirom na važnost dostupnosti informacija i brze reakcije otvorene su i dvije telefonske linije, za epidemiološku službu i epidemiološki laboratorij.

■ **Kako ste osigurali socijalni kontakt korisnika sa članovima njihovih obitelji?**

Iz razloga sigurnosti i što veće zaštićenosti naših sugrađana, koje najviše pogađa ova epidemija, posjete korisnicima smo rano odlučili privremeno obustaviti. Bilo je, i još uvijek jest, izuzetno teško odolijevati želji članova obitelji za ulaskom u dom, jer je potreba za posjetom člana svoje obitelji potpuno razumljiva.

Rođendan na Skypeu!

Kako bismo omogućili kontakt s obitelji našim korisnicima smo stavili na raspolaganje različitu suvremenu komunikacijsku tehnologiju. Pored češćih razgovora putem telefona i mobitela dostupna je komunikacija putem vibera, whatsapp, skypea. Neki su tako i proslavili svoje rođendane i primali čestitke. Na taj način osigurali smo kontakt obitelji s korisnicima i lakše prihvaćanje cijele situacije s obje strane.

Internet radionice i učenje korisnika suvremenim metodama komunikacije, kroz sve ove godine za naše korisnike, koje nudi današnji užurbani život i dostignuća tehnike, sada se pokazalo iznimno korisnim i važnim.

■ **Zbog korone su vjerojatno prestale i sve uobičajene aktivnosti i radionice za korisnike?**

Od pojave epidemije život u domu znatno se promijenio. Na samom početku susretali smo se s nevjericom pa čak i nerazumijevanjem ozbiljnosti situacije, kako od strane obitelji, tako i od samih korisnika, što je razumljivo, i samo smo dobrom komunikacijom uspjeli otkloniti početne probleme. Dugotrajnost epidemijske situacije, i poljuljani mirni i ustaljeni život naših korisnika pred sve nas postavili su izuzetno zahtjevan zadatak u očuvanju mentalnog zdravlja korisnika, ali i preveniranja profesionalnog sagorijevanja djelatnika.

Potres kao dodatni stres

I za jedne i za druge, kao i za nas koji smo osnivači, pa i odgovorni za funkcioniranje ustanova, ovo je krizna situacija. Ne smijemo zaboraviti da je Zagreb suočen i s prirodnom nepogodom, 22. ožujka pogođeni smo potresom, što je utjecalo i na korisnike domova kao dodatan stres.

Kako bi se ublažile posljedice socijalne izolacije, ali i reakcije na potres, u domovima je pojačan individualni rad s korisnicima te je osigurana psihosocijalna podrška. Svjesni dubine problema koje su izazvali i epidemija i potres, naša briga i za korisnike i djelatnike je prioritet, kako u doba ove epidemije tako i u periodu koji će uslijediti nakon toga.

Iz sigurnosnih razloga i poštujući upute okupljanja i domske su se aktivnosti prilagodile nastaloj situaciji. Broj korisnika po aktivnosti je smanjen, ali aktivnosti nisu nestale, uvažavajući koliko je to važno za same korisnike.

Ples na balkonima

■ **Gledali smo na TV akcije na balkonima zagrebačkih domova, što je izazvalo veliku podršku gledatelja...**

Na inicijativu Ureda ove je godine 29. travnja, unatoč izvan-

rednoj situaciji, organizirano simbolično obilježavanje Svjetskog dana plesa i Europskog dana solidarnosti među generacijama.

Podsjetit ću da je povodom obilježavanja Svjetskog dana plesa Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom u suradnji sa Zakladom Zajednički put i gradskim domovima za starije osobe tradicionalno od 2008. godine organizirao plesnu smotru i natjecanje u plesu naših najstarijih sugrađana. Impresivan podatak o preko 2.500 izvođača tijekom proteklih 12 godina dovoljno govori o važnosti ove manifestacije.

Zbog nemogućnosti održavanja tradicionalne manifestacije nismo posustali te smo organizirali plesni nastup korisnika svih 11 domova točno u podne na balkonima, terasama i uz prozore uz pjesmu „Zagrebačkim ulicama“. Na taj način poručili smo našim korisnicima da i u ovim bremenitim vremenima brinemo o njima znajući koliko im je ova manifestacija važna i draga. Njihova ushićenost i osmijesi na licima dokazali su da je inicijativa u potpunosti opravdala naša očekivanja.

Bez velikih oštećenja

Nakon što su ranom zorom u nedjelju 22. ožujka Zagreb pogodila dva razorna potresa, koordinacija i komunikacija s ravnateljima domova za starije osobe odmah je uspostavljena, koji su svi već unutar sat vremena bili u svojim ustanovama. Na svu sreću, objekti domova za starije osobe na svih 17 lokacija u potpunosti su sigurni za naše korisnike, zgrade su pretrpjele uglavnom manja ili zanemariva estetska oštećenja koja mogu biti riješena marljivim rukama naših kućnih majstora. Istog dana statičari su pregledali objekte koje se procijenilo kao potencijalno rizične, ali srećom oštećenja u smislu stabilnosti nije bilo. Sigurnost korisnika nam je i u ovoj situaciji najvažnija.

■ **Zabrana posjeta traje i dalje, uvjeti su još uvijek neuobičajeni. Želite li nešto poručiti starijim osobama u Gradu Zagrebu?**

Iako smo naše aktivnosti uvelike usmjerili na domove za starije, zbog velikog broja korisnika, naša briga za sugrađane starije životne dobi, posebice one koji žive sami ili u teškim uvjetima, nije ostala zanemarena. Dostava obroka u kuću teče redovito, dostavljaju se i obroci korisnicima koji su se hranili unutar domova za starije, podijeljeni su paketi starijim i nemogućim osobama koje su ostajale u svojim kućama.

Usprkos svim izazovima, djelatnici u domovima za starije osobe trude se, ne nedostaje ljubavi, brige i požrtvornosti za sve naše korisnike. I korisnici i djelatnici i mi s nestrpljenjem očekujemo dan kada će oni koji su svo ovo vrijeme davali upute, vodili nas i brinuli o zdravlju nacije reći: uz mjere opreza život vraćamo u normalu, a time će se obitelji dozvoliti tako željene susrete u domovima za starije osobe.

Jasna A. Petrović

Statistički nevidljive žrtve

„O nasilju nad starijima sve se više govori, a Hrvatska udruga socijalnih radnika (HUSR) upozorava da ono uzrokuje narušavanje tjelesnog i mentalnog zdravlja, pogoršavanje već narušenog zdravstvenog stanja, slabljenje funkcionalnih sposobnosti, brži razvoj simptoma demencije te veći stupanj mortaliteta“, navodi Pučka pravobraniteljica u svom izvješću za 2019. godinu.

„Starije osobe zbog osjećaja nemoći, srama, razočaranja i nevjerice u postupke vlastite djece i unuka nevoljko prijavljuju nasilje, često nakon što ono traje već dulje vrijeme, pritom ne znaju kome se obratiti i što u postupku mogu očekivati. Mnogi stariji ne žele da njihovi nasilni ukućani završe na ulici ili u zatvoru pa izlaz vide u odlasku u dom za starije, no to je dostupno samo onima koji si takav smještaj financijski mogu priuštiti i na vrijeme ga realizirati. HUSR napominje da ne postoje posebni kapaciteti niti resursi za žurno institucijsko zbrinjavanje starijih, jer skloništa za žrtve nasilja ne prihvaćaju inkontinentne, teško i kronično bolesne starije osobe kojima je potrebna zdravstvena njega, pa za ovaj problem treba hitno iznaći konkretna rješenja“, zaključuje se u Izvješću.

Činjenica je da je od 1.1.2018. godine u Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji uvedeno

i zanemarivanje potreba starijih članova obitelji. Zakon je prvi put naveo starije osobe kao skupinu koja uživa posebnu zaštitu države, a zanemarivanje njihovih potreba, primjerice nepružanje redovite zdravstvene skrbi, nedavanje hrane ili lijekova, tretira se kao nasilje u obitelji. Loša se briga o starijima prema zakonu kažnjava minimalnom novčanom kaznom od deset tisuća kuna ili s najmanje 45 dana zavora.

Statistika pokazuje kako se 30 posto ubojstava starijih osoba povezuje sa zlostavljanjem te kako su u 90 posto slučajeva zlostavljanja starijih osoba počinitelji članovi njihove obitelji, a procjenjuje se kako se institucijama prijavljuje tek svaki 13. ili 14. slučaj zlostavljanja. U Hrvatskoj će svaka 4. ili 5. osoba starije životne dobi doživjeti neki oblik zlostavljanja, a među najučestalijim oblicima nasilja su partnersko nasilje (psihičko, fizičko, ekonomsko i seksualno) te nasilje koje starije žene mogu doživjeti od ostalih članova svoje obitelji (ekonomsko, psihičko, fizičko), s prevalencijom ekonomskoga. (<https://voxfeminae.net/pravednost/nasilje-nad-starijim-zenama/>)

Zakonom je predviđena intenzivna međusektorska suradnja, pa su tako zdravstveni radnici, djelatnici u ustanovama socijalne skrbi i druge stručne osobe koje u svom radu dolaze u kontakt sa žrtvama nasilja u obitelji, dužni policiji ili državnom odvjetništvu prijaviti nasilje u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova, a nadležna tijela dužna su bez

odgode obavijestiti CZSS o okolnostima koje su nasilju pridonijele ili pogodovala. Nažalost, podaci iz Izvješća o radu Povjerenstva za praćenje nasilja u obitelji Ministarstva pravosuđa za 2018. o nasilju nad starijima manjkavi su i fragmentirani. Tako se navodi da je u evidenciji sudova zabilježeno 150 žrtava starije životne dobi, i to 100 žena i 50 muškaraca, i da je u evidenciji Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku zabilježeno 223 zanemarivanja potreba osoba starije životne dobi, no ne navode se podaci zdravstvenih ustanova, niti distribucija po spolu.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova, u 2019. evidentirano je čak 1.138 žrtava obiteljskog nasilja starijih od 65, no ne postoje podaci spolu, počiniteljima i vrstama nasilja te o poduzetim mjerama. Jedino se navodi kako to iznosi 10,8 posto od ukupnog broja žrtava. Vrlo je neozbiljno bez dobrih analitičkih podataka vršiti programiranje potrebnih mjera zaštite starijih osoba od nasilja, iako je po analogiji s drugim podacima očekivano da je najmanje 70 posto žrtava žena. Stoga bi Pravilnik o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Ministarstva pravosuđa trebalo dopuniti kako bi se moglo prikupiti i analizirati podatke o nasilju te predložiti konkretne načine za unaprjeđenje zaštite starijih, osobito i iz rodnog i socio-ekonomskog gledišta.

Mirovine u RH među najnižima su u EU i, kako se navodi u Izvješću EK za 2020., za razliku od 18,2 posto osoba starijih od 65 godina u EU, u RH ih je tijekom 2019. čak 32,8 posto bilo izloženo riziku od siromaštva. Takvo siromaštvo ugrožava im dostojanstvo, a uz zdravstvene probleme koji ih prate, dovodi do socijalne izolacije koja negativno utječe i na psihičko zdravlje. Siromaštvo je, k tome, i u visokoj korelaciji s nasiljem, te sa spolom.

Ova stranica objavljena je u okviru dvogodišnjeg europskog projekta „Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine - širenje opsega implementacije akcija i za-

konskih standarda rodne ravnopravnosti s ciljem dostizanja rodne ravnopravnosti i sprječavanja siromaštva u Hrvatskoj“, (REC-RGEN-PENS-AG-2017-820696-GPPG), koji s partnerima i suradnicima provodi Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

This article was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

“The content of this article represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.”

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SVIBNJU 2020.

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 9. i 29. travnja 2020. godine održane su redovne sjednice Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO).

U nastavku donosimo najvažnije sa sjednica.

Utvrđen način plaćanja zdravstvene zaštite ugovornim partnerima HZZO-a za vrijeme trajanja epidemije bolesti COVID-19

Donesene su odluke kojima se utvrđuje način plaćanja zdravstvene zaštite s obzirom na organizaciju rada prilagođenu posebnim uvjetima tijekom trajanja epidemije COVID-19, uzimajući u obzir potrebu osiguranja održivosti i kontinuiteta pružanja zdravstvene zaštite iz

obveznog zdravstvenog osiguranja te funkcionalnost zdravstvenog sustava Republike Hrvatske u cjelini.

Time je omogućeno kontinuirano provođenje hitne i neodgodive zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO-a, a istovremeno je osigurano i očuvanje radnih mjesta kroz osiguranje sredstava za isplatu plaća i ostalih troškova neposredno vezanih uz provođenje zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Odlukom o načinu plaćanja ugovornih partnera HZZO-a za vrijeme trajanja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 utvrđen je način plaćanja ugovornim partnerima na primarnoj razini zdravstvene zaštite (PZZ) kao i ugovornim partnerima u izvanbolničkoj specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti (SKZZ).

Ugovornim partnerima u PZZ (opća/obiteljska medicina, zdravstvena zaštita

IZ SADRŽAJA:

- Utvrđen način plaćanja ugovornim partnerima za vrijeme epidemije
- Omogućeno kontinuirano provođenje hitne i neodgodive zdravstvene zaštite

- Isplata 100 % osnovnog iznosa sredstava za zdravstvenu zaštitu u bolnicama

- Osigurano 31,5 milijuna kuna za intervencijsku neurologiju i neuroradiologiju

predškolske djece, zdravstvena zaštita žena i dentalna zdravstvena zaštita) isplaćivat će se 30.000 kuna, ako osnovom ugovorenih sredstava iz važećeg ugovora u ožujku i travnju 2020. godine ne ostvare sredstva u iznosu većem od 30.000,00 kuna.

U djelatnosti zdravstvene njege u kući isplaćivat će se iznos u visini 85% maksimalnog mjesečnog iznos sredstava (limita) utvrđenog ugovorom, ako osnovom likvidiranih računa za provedenu zdravstvenu zaštitu za mjeseci ožujak i travanj 2020. godine ne ostvare 85% limita.

Ugovornim partnerima u izvanbolničkoj SKZZ isplaćivat će se iznos u visini 80% limita za mjeseci ožujak i travanj 2020. godine, ako ne ostvare izvršenje veće od 80%.

Ugovorni partneri koji imaju ugovoreno isključivo provođenje određenih dijagnostičko-terapijskih postupaka ostvarivat će sredstva prema izvršenju.

Zdravstvenim ustanovama pod javnom upravom, kojima je vlasnik država ili jedinice lokalne samouprave (Domovi zdravlja, poliklinike i Zavodi), u izvanbolničkom SKZZ-u isplaćivat će se iznos u visini 100% limita.

Iznimno, ugovornim partnerima u PZZ, zdravstvenoj njezi u kući i izvanbolničkoj SKZZ koji su osnovom ugovora u zadnjih 6 mjeseci (rujan 2019. do veljača 2020. godine) ostvarivali manje sredstava od navedenih iznosa isplatit će se prosječni iznos ostvarenih sredstava u zadnjih 6 mjeseci.

Odlukom o načinu plaćanja ugovornih partnera HZZO-a u djelatnosti medicine rada za vrijeme trajanja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 utvrđen je način plaćanja ugovornim partnerima medicine rada. Njima će HZZO isplaćivati razliku između ostvarenih sredstava do 50% utvrđenog limita.

Odlukom o izmjenama Odluke o utvrđivanju maksimalnih iznosa sredstava za provođenje bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđeno je kako će se isplatiti 100% osnovnog iznosa sredstava za zdravstvenu zaštitu u bolničkim zdravstvenim ustanovama (9

posebno ugovorenih postupaka ostaje izvan ove odluke i plaća se po izvršenju).

Osigurano 31,5 milijuna kuna za intervencijsku neurologiju i neuroradiologiju

Za potrebe intervencijske neurologije i neuroradiologije u velikim bolničkim centrima za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2020. godine HZZO je u okviru izvanlimitnih sredstava (koja se ne uračunavaju u maksimalno utvrđeni iznos sredstava bolničkih zdravstvenih ustanova), osigurao 31,5 milijuna kuna.

Sredstva su namijenjena zdravstvenim ustanovama KBC Zagreb, KBC Split, KBC Rijeka, KBC Osijek, KBC „Sestre milosrdnice“, KB Dubrava i KB Sveti Duh.

Navedena sredstva omogućit će ispostavljanje računa za mikrokatetere, mikrožice, balon okluzivne katetere, žice vodilje i stent retriever.

HZZO će i u 2020. godini financirati nabavu inzulinskih pumpi i implantata za uho

Postupak nabave inzulinskih pumpi će kao i prethodnih godina provesti Klinički bolnički centar Zagreb.

Procijenjena vrijednost nabave inzulinskih pumpi za 2020. godinu je 1,5 milijuna kuna s PDV-om.

Isto tako, HZZO će financirati nabavu implantata za uho (uključujući i umjetne pužnice) za 2020. godinu te će potpisati Sporazum o zajedničkoj nabavi implantata za uho i sklopiti pojedinačne ugovore s odabranim ponuditeljem, u planiranoj vrijednosti od 8 milijuna kuna za dvogodišnje razdoblje.

U 2019. godini stopa privremene nesposobnosti za rad neznatno viša u odnosu na godinu ranije

Usvojeno je godišnje izvješće o radu Sektora kontrole HZZO-a za 2019. godinu.

HZZO je u 2019. godini proveo ukupno 8.251 kontrolu svojih ugovornih partnera, od toga 7.992 kontrole na razini primarne zdravstvene zaštite, 53 kontrole isporučitelja ortopedskih i drugih pomagala te 206 kontrola na razini sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite i razini zdravstvenih zavoda.

Posebna pozornost HZZO-a usmjere na je na kontrolu privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad, odnosno na kontrolu i ocjenu opravdanosti potonje, tj. njezine medicinske indiciranosti.

HZZO provodi veliki broj kontrola u skladu s prioritetnom zadaćom HZZO-a da se smanji stopa privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad te da se sve one koje neopravdano dugo traju i za koje nema medicinskih indicacija zaključče.

U 2019. godine provedeno je 5.858 kontrola privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad te iste čine 71 % svih provedenih kontrola.

U provedenim kontrolama pregledano je 15.968 osiguranika i zaključeno 6.230 privremenih nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad ili 39 % kontroliranih, što u odnosu na 2018. znači da je u 2019. pregledano 2.488 ili 18,5 % više osiguranika, i zaključeno 1.642 ili 36 % više privremenih nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad.

Ukupna stopa privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad u razdoblju siječanj – prosinac 2019. iznosila je 3,51; od toga 1,72 na teret sredstava poslodavaca, a 1,79 na teret sredstava HZZO-a.

U istom razdoblju 2018. ukupna stopa je bila 3,46; od toga 1,71 na teret sredstava poslodavaca, a 1,75 na teret sredstava HZZO-a.

Privremenu nesposobnost odnosno spriječenost za rad HZZO je kontrolirao putem redovnih kontrola kao i putem posebnih povjerenstava za provođenje izvanrednih kontrola privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad.

- Stopa privremene nesposobnosti za rad u 2019.
- Uveden privremeni HZZO info telefon

UVEDEN PRIVREMENI HZZO INFO TELEFON

033 62 88 88

U cilju što bržeg, jednostavnijeg i kvalitetnijeg informiranja osiguranih osoba HZZO-a u trenutnim izvanrednim okolnostima uzrokovanim epidemijom COVID-19, HZZO je uveo privremenu info telefonsku liniju s cijenom lokalnog poziva, koju osigurane osobe

moгу kontaktirati svakog radnog dana od 8 do 16 sati s upitima vezanim za ostvarivanje prava iz obveznog ili dopunskog zdravstvenog osiguranja te prava na roditeljske potpore.

Broj navedene telefonske linije je 033 62 88 88.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl.iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Donesen Zakon o interventnim mjerama u ovršnim i stečajnim postupcima u vrijeme trajanja posebnih okolnosti

Hrvatski sabor je 30. travnja 2020. donio Zakon o interventnim mjerama u ovršnim i stečajnim postupcima u vrijeme trajanja posebnih okolnosti (u daljnjem tekstu: Zakon). Zakon je istoga dana objavljen u Narodnim novinama br. 53/20 i stupio na snagu. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje od dana njegovog stupanja na snagu primjenjuje Zakon u dijelu kojim se propisuju mjere zastoja u provedbi ovrhe na stalnim novčanim primanjima. HZMO će, u skladu s odredbama Zakona, zastati s provedbom ovrha na mirovine koje umirovljenicima treba isplatiti u svibnju, lipnju i srpnju 2020., odnosno neće provoditi ovrhe u korist ovrhovoditelja, već će cijelu netomirovinu isplatiti korisniku mirovine.

Iznimno od toga, u skladu sa Zakonom, HZMO neće zastati s provedbom ovrhe na mirovinu ako se ovrha provodi radi namirenja tražbine zakonskog uzdržavanja djeteta, druge tražbine kada se ovrha provodi radi namirenja budućih obroka po dospelju, tražbine po osnovi dospelje, a neisplaćene plaće, naknade plaće ili otpremnine i ako se radi o mjerama osiguranja iz kaznenog postupka. Također, ako se u vrijeme trajanja posebnih okolnosti ispune uvjeti za prijenos sredstava koja su zaplijenjena od mirovina korisnika prije nastupa posebnih okolnosti jer su protekom roka od 60 dana postala pravomoćna, ta sredstva se, u skladu sa Zakonom, prenose u korist ovrhovoditelja.

Mjere zastoja u provedbi ovrha propisane Zakonom istječu u roku od tri mjeseca od početka datuma primjene, osim ako Vlada Republike Hrvatske ne produži navedene mjere za još tri mjeseca.

Suspendirano slanje potvrda o životu i produljenje roka za dostavljanje ovjerenih potvrda o životu inozemnim ustanovama

Republika Austrija, Danska, Slovačka, Republika Slovenija i Švicarska Konfederacija, zbog izvanredne situacije obavijestile su HZMO o načinu isplate mirovina korisnicima s boravištem u Republici Hrvatskoj, s obzirom na potrebu dostavljanja tiskanice potvrde o životu. Obavijest se odnosi na korisnike mirovine iz austrijskog, danskog, slovačkog, slovenskog i švicarskog osiguranja koji imaju boravište u Republici Hrvatskoj.

Republika Austrija

Glavna direkcija Zavoda za mirovinsko osiguranje Republike Austrije (**PVA Pensionsversicherungsanstalt**) dostavila je informaciju HZMO-u da će iznimno ove godine, zbog izvanrednih okolnosti, nastavno isplaćivati mirovinu korisnicima koji imaju boravište izvan Republike Austrije čak i kada ovjerene potvrde o životu nisu pravodobno zaprimljene u nadležnoj austrijskoj ustanovi. U slučaju da korisnici mirovine iz austrijskog osiguranja dostave potvrdu o životu, istu će austrijska ustanova uzeti u obzir.

Danska

Danska ustanova nadležna za isplatu davanja obavijestila je sve države članice Europske unije/ EFTE da korisnicima mirovine koji borave izvan Danske do daljnjega neće slati tiskanice potvrde o životu, koje inače dostavlja tijekom svibnja radi ovjere u nadležnim tijelima i ustanovama.

Slovačka

Agencija za socijalno osiguranje (**SIA - Sociálna poisťovňa**) obavijestila je da će korisnicima mirovine s boravištem izvan Slovačke koji nisu pravodobno dostavili potvrdu o životu nastaviti isplaćivati mirovinu. Međutim, Agencija će tim korisnicima dostaviti poseban obrazac s napomenom da svaki korisnik

vlastoručnim potpisom potvrdičinjenicu da je živ. Istovremeno, potrebno je dodatno navesti razlog zbog kojeg nadležno tijelo ili ustanova u državi njegova boravišta nije mogla ovjeriti njegov potpis. Potvrda se Agenciji može poslati poštom, na e-adresu **podatelna@socpoist.sk** ili putem njeinih internetskih stranica, u dijelu pod nazivom Centar za informacije i savjete, **Formulár pre otázky / Question form**. Agencija za socijalno osiguranje prihvatit će sve potvrde koje budu zaprimljene elektroničkim putem, no potrebno je izvornike dostaviti naknadno, kada to bude moguće. Informacije i obavijesti o ukidanju ovih privremenih mjera i načina postupanja dostavit će se pravodobno.

Republika Slovenija

Zavod za starosno i invalidsko osiguranje Slovenije i dalje će isplaćivati mirovine svim korisnicima mirovine iz slovenskog osiguranja koji imaju boravište u inozemstvu. Svake godine u rujnu i listopadu ovaj Zavod provjerava potvrde o životu za one korisnike koji imaju boravište u Republici Hrvatskoj, a nisu obuhvaćeni automatskom razmjenom podataka između Republike Slovenije i Republike Hrvatske.

Švicarska Konfederacija

Švicarska ustanova **Die Zentrale Ausgleichsstelle ZAS** iznimno prihvaća samopotvrde o životu umirovljenika. Samopotvrda mora sadržavati potpis umirovljenika i uz nju umirovljenik mora priložiti presliku svoje osobne iskaznice ili putovnice. Korisnici mirovine mogu navedene dokumente poslati faksom ili elektroničkim putem na e-adrese, ovisno o tome je li priznato pravo na starosnu, obiteljsku ili invalidsku mirovinu iz švicarskog osiguranja. U obilježje 'predmet' trebaju navesti svoj broj socijalnog osiguranja u Švicarskoj, ime i datum rođenja. Ako je umirovljenik izgubio ili nije dobio obrazac koji mu je poslan poštom, obrazac može preuzeti s internetske stranice.

Obavijest njemačkog mirovinskog osiguranja korisnicima njemačke mirovine koji imaju boravište u Republici Hrvatskoj

Za sve korisnike mirovine u inozemstvu uvedena je pojednostavljena procedura u vezi s potvrdama o životu za 2020. godinu - **neće trebati pribavljati ovjeru od nadležnih tijela u državi boravišta**. Njemačko mirovinsko osiguranje (DRV) će korisnike mirovina izravno obavijestiti dopisom o pojednostavljenoj proceduri, a relevantne informacije o pojednostavljenom postupku, u slučajevima da dostava (potvrde o životu) korisnicima mirovina nije moguća, biti će navedene i na web stranicama Njemačke pošte (**Deutsche Post AG/ Renten Service**) i Njemačkog mirovinskog osiguranja (**Deutsche Rentenversicherung**).

Također, **može doći do kašnjenja u isporuci čekova** korisnicima zbog trenutne krizne situacije i kašnjenja u međunarodnom poštanskom prometu i isporuci lokalnih pošiljki. Zbog tih okolnosti predlaže se uzimanje u obzir mogućnosti prelaska s čekovnog plaćanja na plaćanje putem računa.

Umjesto potvrde banke dovoljan je izvadak računa (ne stariji od 30 dana) iz kojeg su vidljivi detalji o bankovnom računu korisnika mirovine. Ovlaštenje za plaćanje i eventualno izvadak računa s podacima o bankovnom računu korisnika može se poslati poštom, faksom i e-poštom na **Deutsche Post AG, Renten Service**.

KORISNICI MIROVINA - isplata u travnju 2020.

Vrste mirovina	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	500 393	2.731,32 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	33 519	3.662,49 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	84 305	2.409,44 kn
Prijevremena starosna mirovina	200 537	2.620,29 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	321	2.865,99 kn
Invalidska mirovina	111 625	2.057,40 kn
Obiteljska mirovina	219 384	2.063,64 kn
UKUPNO - ZOMO	1 150 084	2.522,77 kn

Korisnici koji su u 2020. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO	Broj korisnika	Prosječna netomirovina
Starosna mirovina	3 469	1.893,56 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	1 544	3.175,61 kn
Prijevremena starosna mirovina	1 000	2.342,92 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	3	3.007,16 kn
Invalidska mirovina	543	1.953,97 kn
Obiteljska mirovina	2 460	2.127,37 kn
UKUPNO	9 019	2.230,65 kn

Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	102 743	3.840,92 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	195 125	3.523,35 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	259 966	1.687,54 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 748	7.125,93 kn

Ukupan broj osiguranika	1 529 905
Ukupan broj korisnika mirovine	1 243 681
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1:1,23
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za veljaču 2020.	6.789,00 kn
Udio prosječne starosne mirovine za 40 i više godina mirovinskog staža prema ZOMO-u u prosječnoj netoplaći u Republici Hrvatskoj za veljaču 2020.	56,58%
Korisnici mirovina - muškarci (46,06%)	572 901
Korisnici mirovina - žene (53,94%)	670 780
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2020. godini - ZOMO	28 godina
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2020. godini - ZOMO	64 godine

Kada izmjene zakona?

Pravnom savjetovalištu Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH) svakodnevno se obraćaju umirovljenici i druge starije osobe, žaleći se na zlorabitu instituta uzdržavanja, jer su kao primatelji uzdržavanja nerijetko izloženi povredama dostojanstva, prijevarama i zlostavljanju od strane davatelja uzdržavanja, zbog čega su prinuđeni putem suda tražiti da se ugovor raskine, no zbog dugotrajnosti sudskog postupka i svoje poodmakle životne dobi, najčešće sudski pravorijek ne dočekaju.

Zbog brojnih zlorabita ugovora o doživotnom uzdržavanju od strane davatelja uzdržavanja, nameće se zaključak o nužnosti intervencija države izmjenom zakona, i to na prvom mjestu uvođenjem registra svih ugovora za doživotno i dosmrtno uzdržavanje, kako bi se mogla kontrolirati zabrana postojanja više od dva ugovora o doživotnom uzdržavanju u kojima je davatelj uzdržavanja ista osoba. SUH, nadalje, traži da se utvrdi vjerodostojnost osobe koja se utvrđuje za uzdržavatelja, na način da ne smije biti kažnjavana za određena kaznena djela (protiv života i tijela te imovine) što bi upućivalo na mogućnost

činjenja kaznenih djela prema primatelju uzdržavanja.

Smrt prije pravde

Naposljetku, sudski sporovi vezani za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju moraju zbog svoje prirode – životna dob primatelja uzdržavanja - imati prednost pri rješavanju sporova na način da se u roku od 15 dana sazove prvo ročište, a presuda donese najkasnije u roku od tri mjeseca,

zato jer primatelj uzdržavanja u pravilu umre prije okončanja postupka.

No, ugovor o dosmrtnom uzdržavanju jedan je od najprjepornijih instituta Zakona o obveznim odnosima u koji je ugrađen

2006. godine, a dotad je kao neimenovan ugovor bio primjenjivan u praksi. Iz Zakona o nasljeđivanju preuzet je institut ugovora o doživotnom uzdržavanju. Oba ugovora su vrlo slična, kako formom tako i sadržajem. Sam naziv ugovora, „doživotno uzdržavanje“ i „dosmrtno uzdržavanje“ dovodi u zabludu u pogledu identifikacije ugovora tako da primatelj uzdržavanja nerijetko ne zna koji ugovor potpisuje, a anketom Pučke pravobraniteljice iz 2019. godine na reprezentativnom uzorku je ustanovljeno

da samo sedam posto anketiranih razlikuje ta dva tipa ugovora.

To i ne čudi jer obveze davatelja uzdržavanja praktički su identične u obje vrste ugovora. Ono što ih čini različitim jeste određivanje trenutka prijelaza imovine primatelja uzdržavanja. Dok je kod ugovora o doživotnom uzdržavanju prijenos imovine primatelja uzdržavanja odgođen do njegove smrti, kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju prijenos imovine uzdržavanog moguć je odmah nakon

ovjere ugovora na sudu ili solemnizacije kod javnog bilježnika.

Spora država

Pravnom savjetovalištu SUH-a, koje godišnje kontaktira oko 2.000 starijih osoba, često se prijavljuju zlorabe nastale sklapanjem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. Od 2012. godine, najmanje jednom godišnje SUH se obraća Ministarstvu pravosuđa s inicijativom za izmjene Zakona o obveznim odnosima, na način da se ukine institut dosmrtnog uzdržavanja i uvedu spomenute izmjene.

Ove godine SUH-u se pridružila i Matiča umirovljenika te su zajedno 8. siječnja 2020. Ministarstvu pravosuđa uputili novu inicijativu za izmjenu i dopunu dijelova Zakona o obveznim odnosima, na koju je Ministarstvo reagiralo tek nakon požurnice u travnju 2020. birokratskim odgovorom kako su „isti dopis zaprimili i uputili ga nadležnoj Upravi Ministarstva“.

Ukratko, državi se ne žuri izmijeniti zakonodavni okvir koji izravno ugrožava veliki broj umirovljenika i starijih osoba. Dokle?

Sunčica Polovina Jurca

PRIJEVARA MIROVINSKOG OSIGURANJA

Mirovina za dijete od 60 godina

ponukan sve učestalijim slučajevima nezakonitog ostvarivanja mirovine, Sindikat umirovljenika Hrvatske je 21. siječnja 2020. podnio prijedlog za pokretanje postupka provjere osnovanosti i ispravnosti rješenja o pravu na mirovinu L.V. iz Prvić Šepurine, jer je isti iza svog oca pok. A.V. ostvario obiteljsku mirovinu s isplatom zaostataka. Sin je tvrdio kako ga je otac cijeli život uzdržavao, iako je zapravo veći dio života radio na crno, a dijelom i registrirano, no formalno udovoljava uvjetima da je živio u zajedničkom kućanstvu s roditeljem te da nema dovoljno vlastitih prihoda za uzdržavanje. U ovom slučaju je najspornije što je taj isti sin potpisao s ocem ugovor o dosmrtnom uzdržavanju za vlasništvo ogromne obiteljske kuće blizu mora, što, dakle, znači da je sin uzdržavao oca, a ne otac sina.

Međutim, Ured za poslovno-informacijsku sigurnost, kontrolu i nadzor HZMO-a zaključuje u svojem odgovoru od 29. travnja 2020. kako je prema Zakonu o mirovinskom osiguranju otac uzdržavao sina pa je ovaj s tog osnova opravdano stekao obiteljsku mirovinu. K tome, navode, za razdoblje „od 2013. do 2018. nije utvrđen vlastiti приход sina koji bi premašio dozvoljenu svotu prihoda“. No, nitko ne postavlja pitanje imovinske vrijednosti stečene temeljem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju i činjenicu da u trenutku smrti oca sin je prema tom ugovoru uzdržavao oca, a ne otac sina, što bi bilo preduvjetom za stjecanje mirovine kao „dijete od 60 godina“. Ovo je samo još jedan primjer legalizirane i tolerirane prijave dosmrtnim ugovorima, u ovom slučaju čak i javnih ustanova.

**ZOVITE PRAVNO
SAVJETOVALIŠTE:
Telefon: 01/4615-797**

Ova stranica objavljena je u okviru projekta "Umrežavanje pravde za starije osobe". Projekt je sufinanciran od Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

Poklon ograda za stotine potrebitih

Početkom travnja 2020. u Zagrebu je zaživjela hvaljevrijedna inicijativa „Poklon ograda“ koja je nastala kao odgovor na pandemiju koronavirusa, ali i posljedice teškog potresa u Zagrebu, zbog kojih su mnogi ljudi ostali bez posla i hrane. Svake subote od 11 do 14 sati, na dvije lokacije u gradu, na Trgu Francuske republike te u Parku mladenaca (Siget/Trnsko), građani ostavljaju hranu u vrećicama na ogradi za potrebite koji tu hranu, bez ikakvog kontakta, držeći se preporuka o sprječavanju širenja zaraze, preuzimaju.

U četiri travnja subote akcijom se uspjelo nahraniti čak 200 obitelji, među kojima su najbrojniji korisnici, očekivano, starije osobe i umirovljenici. Namirnice koje se ostavljaju na ogradi su isključivo trajna, nekvarljiva hrana (konzerve, tjestenina, šećer, brašno), higijenske potrepštine, voće, povrće, maske, sredstva za dezinfekciju, ali i hrana za kućne ljubimce. Na svakoj vrećici je i papir s popisom sadržaja. A ono što je bitno znati za one koji doniraju jest da namirnice trebaju na ambalaži imati vidljiv rok trajanja.

Osim hrane, osobe koje doniraju na vrećice ostavljaju dirljive kratke poruke pune ljubavi i nade kako bi orasposložili one koji su se našli u teškoj situaciji. Cijela inicijativa zamisao je triju aktivistkinja, sociologinje Sandre Vukušić, urednice Portala Treća dob, Danijele Medaković, urednice Portala Inkubator sreće i Aleksandre Ivanac, učiteljice u osnovnoj školi. Akcija se provodi i dalje tijekom svibnja svake subote, pa organizatorice pozivaju sve koji su u mogućnosti da doniraju hranu, a one koje su u potrebi da dođu i preuzmu namirnice.

Online druženja

Ali Sandra Vukušić nije stala samo na ovom projektu, već je pokrenula i online druženje umirovljenika putem aplikacije zoom.

„Posljednjih tjedana, otkad je nastupila pandemija, starijim ljudima su samoća i depresija najveći problem, posebno kad je Krizni stožer Civilne zaštite RH izdao mjeru da ih se ne smije posjećivati, eventualno tko može doći do njih su volonteri. Sjetila sam se da aplikacija Zoom, koju koristim s mnogim klijentima, i koja je vrlo jednostavna, može biti odlična platforma na kojoj se umirovljenici mogu družiti“, kaže sociologinja Vukušić.

Tako se svakog dana desetak umirovljenika virtualno druži u prosjeku po pola sata, razgovarajući o raznim temama, igrajući društvene igre ili čak i plešu. Jedini uvjet je da se razgovara o pozitivnim stvarima i iskustvima, da se skrenu misli s loših vijesti vezanih uz pandemiju. Zainteresirani se mogu uključiti kad god žele i isto tako izaći s predavanja kad god osjete potrebu, naglašava Vukušić.

Igor Knežević

DUBROVAČKE PRIČE

Ruka pomoći do kućnog praga

Kada je starijim osobama u Dubrovniku i okolici zatrebala pomoć u dostavi hrane, lijekova i drugih potrepština na njihovu adresu, ukazala se „Ruka pomoći“, inicijativa koju je pokrenuo Denis Pavla. Volonteri inicijative su neumorno radili 50 dana u kontinuitetu, sve do 4. svibnja kada su zbog popuštanja kriznih mjera odlučili prestati s radom.

Vrlo brzo nakon osnutka, inicijativi su se priključila i tri dubrovačka restorana, „Orsan“, „Veranda“ i „Azzuro“ te je „Ruka pomoći“ starijim sugrađanima dostavljala tople obroke na kućni prag. Tako je u navedenom razdoblju dostavljeno čak 1.310 toplih obroka, a članovi inicijative su uz to obavili još i 1.750 posjeta u kojima su starijim osobama dostavili lijekove, higijenske i ostale prehrambene potrepštine.

Također, kad su uvidjeli da je vanjskim korisnicima Doma za umirovljenike Dubrovnik ukinuta dostava toplog obroka, inicijativa se uključila te im je od 14. do 21. travnja 2020. svakodnevno odnosila tople obroke kako ne bi ostali gladni. Uz svaki topli obrok išla je i poruka da znaju da nisu sami, ali i košarica vrgoračkih jagoda, kao dar tamošnjih poljoprivrednika. Sve, od hrane, pripreme i dostave je bilo besplatno za starije osobe. Bravo za „Ruku pomoći“.

SLATKI NEPCI

Kolači za starije

Mного je onih koji se nisu posebno organizirali, no odlučili su pomoći starijim osobama. Tako je članica Facebook grupe *Sharing is caring* Zagreb, Petra Matijević, svojim postom privukla veliku pozornost uoči Uskrsa. Ona je, naime, odlučila razveseliti više starijih ljudi tako što im je ispekla kolače.

„Uskrs je 12.4., a 9.4. mi je rođendan pa ću peći dosta kolača i višak bih voljela dati za starije osobe koje ne mogu same napraviti, kupiti, bolesni su, nemoćni. Također bih dio voljela dati djeci bez roditeljske skrbi. Ne radim baš savršene kolače (po izgledu, mislim), ali nekoga ću zasigurno razveseliti“, napisala je korisnica i pobrala velike simpatije. A mnogima zasladila nepce.

Otiđi u banju Laktaše

Od 17. do 19. veljače 2020. godine predstavnici SUH-ovih podružnica iz Regije Sjever boravili su u termanu Laktaši pored Banjaluke na poslovnom putovanju. Njih 28 uputilo se autobusom iz Zagreba, a odmah po dolasku dočekala ih je direktorica Mirjana Čomić s aperitivom u znak dobrodošlice.

Sljedeći dan nakon doručka direktorica je napravila prezentaciju o ponudi terapijskog centra, SUH-ovci su nakon toga obišli sve prostore za terapiju, od struje, magneta, do ljekovitih bazena. Nakon toga su obišli staru banju gdje su mogli vidjeti kako su se provodile terapije prije gotovo 100 godina. Inače, termomineralna voda u Laktašima poznata je po svojim ljekovitim svojstvima i blagotvornim efektima na ljudsko zdravlje još od antičkih (rimskih) vremena. Moderni razvoj i eksploatacija započeli su 1930. godine.

Boravak u Laktašima nije bio samo razgledavanje, već su svi članovi posjetili liječnike koji su im odmah sastavili raspored terapija. Ljubazni domaćini organizirali su i izlet u obližnju Banjaluku, a uslijedio je i obilazak samostana trapističkog reda Marija Zvijezda, koji postoji još od 1869.

NEUNIŠTIVI AKTIVISTI

Joža Tepeš za veće mirovine

Uoči korone dvije podružnice SUH-a dobile su nove predsjednike. U Slavenskom Šamcu Petra Lešića zamijenio je Đuro Vlahović, a nakon više od 22 godine podružnica SUH-a Susedgrad u Zagrebu dobila je novog predsjednika. Josipa Tepeša, kojega je zbog narušenog zdravlja na tom mjestu zamijenio Milivoj Selić.

Kako nam je otkrio 79-godišnji Josip, čim je otišao u mirovinu 1997. godine učlanio se u Sindikat umirovljenika i od prvog dana izabran je na čelo podružnice.

„Učlanio sam se u SUH jer sam htio poboljšati umirovljenička prava, takvo je stanje bilo, trebalo je puno toga napraviti za umirovljenike“, kazao nam je Joža. Sve te godine u SUH-u pamtit će po brojnim aktivnostima, od održavanja raznih tribina, sudjelovanja u svim akcijama i prosvjedima središnjice SUH-a za poboljšanje umirovljeničkih prava, puno druženja i izleta. Josipu je žao što je od 2010. godine počeo trend slabljenja zainteresiranosti za sindikat, pa se nekad brojnije članstvo osipalo.

„Ljudi su se povukli u sebe i svoje domove, postali su nekako nepovjerljivi, a i financijski ne stoje dobro. To nije problem samo u mojoj podružnici, već u svima. A kad spomeneš Sindikat umirovljenika, oni misle da je to Stranka umirovljenika pa te gledaju drukčije i odbijaju biti „politički aktivni“, jer im se to pomalo gadi“, priča Joža, te zaključuje kako je potrebno što više omasoviti članstvo.

Na naše pitanje da nam da savjete za uspješno vođenje podružnice je

ELEKTRONSKA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA

Odgođene izborne skupštine

Prvi ponedjeljak u svibnju donio je popuštajne mjere zaštite u Hrvatskoj, ali i povratak svih zaposlenih i volontera središnjice SUH-a u urede u Radničkom domu u Zagrebu. Posljedice potresa itekako su vidljive, zidovi su u svim sobama popucali, što dakako ostavlja i malu bojazan da u slučaju još jednog jačeg potresa netko ne strada.

Iako su mjere popustile, opasnost od širenja koronavirusa i dalje je prisutna, pa je na snazi i dalje mjera SUH-ove središnjice prema kojoj se ograničavaju svi susreti i okupljanje članova u podružnicama i županijskim povjereništvima.

Upravo zbog toga je 8. svibnja elektronskim putem održana sjednica Predsjedništva SUH-a na kojoj su usvojene nove upute za održavanje izbornih skupština podružnica i županijskih povjereništava i to do kraja 2020. godine. Izborna 20. sjednica skupštine SUH-a održat će se najkasnije do kraja travnja 2021. godine

godine. Tamo ih je opat samostana upoznao s poviješću samostana i proizvodnjom sira trapista koji je po njihovom redu i dobio ime.

Dojam o posjetu je fenomenalan, bogati sadržaj termi, jako pristupačno osoblje, naši umirovljenici osjećali su se doista posebno. Sigurno će biti još organiziranih dolazaka kad se smiri pandemija korone.

A.B.

kazao kako ga najviše žalosti odnos vlasti prema umirovljenicima, generaciji koja je izgradila ovu zemlju, kazavši da ga srce zaboli kad gleda kako se odnosi prema njima, kao da su višak u ovom društvu. Drugo mu je krivo što se perjem SUH-a, poput povrata duga umirovljenicima i brojnim drugim uspješnim inicijativama kite neke stranke i udruge. I na kraju, pozdrav od Jože.

Igor Knežević

Snaga glazbe u liječenju

Postoji dosta kirurga koji za vrijeme operacije puštaju tihu glazbu u operacijskoj dvorani. Svi ti kirurzi tvrde da glazba opušta napetost kirurškog tima, a također pomaže da se pacijent relaksira dok čeka anesteziju. Nisu u pitanju samo kirurzi. Dr. Mathew Lee, direktor Rush Rehabilitacijskog Instituta u New Yorku, kaže da su se već u niz prilika uvjerali da glazba može pomoći u izbjegavanju ozbiljnih komplikacija za vrijeme bolesti, u poboljšanju bolesnikovog općeg stanja i u skraćivanju boravka u bolnici.

Glazba kao dodatak standardnoj terapiji pokazala je korisne učinke u liječenju migrenoznih glavobolja. Pacijenti su slušali svoju omiljenu glazbu. Prijevremeno rođene bebe i one rođene s niskom porođajnom težinom, koje su bile izložene svakog dana sat i pol umirujućoj vokalnoj glazbi, boravili su u intenzivnoj jedinici u prosjeku samo 11 dana, u usporedbi s kontrolnom grupom kojoj je trebalo 16 dana.

Kako glazba pomaže? Neka ispitivanja pokazuju da ona može sniziti povišeni krvni tlak, bazalni metabolizam i ritam disanja i tako smanjiti fiziološke odgovore na stres. Terapija glazbom pokazuje se posebno djelotvornom u tri ključna medicinska područja:

Bol, tjeskoba i depresija. Glazba Bacha, Beethovena, Brahmsa ili opuštajući jazz, pomogli su ženama u olakšavanju bolova pri porodu. Bolesnici oboljeli od raka često se prepuštaju teškim mislima i povlače u svoje bolesničke sobe, neki čak odbijajući da razgovaraju s liječnicima i sestrama. I

ovdje glazba pomaže da se uspostavi lakša komunikacija i ohrabruje pacijente da bolje surađuju u liječenju.

Mentalne, emocionalne i fizičke poteškoće. U Ivymount School u Rockvillu (SAD), u kojoj skrbe za mlade s problemima u razvoju, u rasponu od emocionalnih poremećaja do mentalne retardacije, autizma i poteškoća u učenju, s uspjehom primjenjuju pomoćnu terapiju pjevanjem i plesom. Te aktivnosti pomažu djeci da lakše uče obvezatno gradivo i da svladavaju ostale nastavne programe. Zanimljivo, većina od ozbiljno hendikepirane djece obično ignorira druge vrste stimulacije, a na glazbu reagira.

Neurološka oboljenja. Iskustva i izvještaji nekih liječnika govore da pacijenti koji pate od raznih neuroloških bolesti, koji ne mogu govoriti i kretati se, često puta pozitivno reagiraju na glazbu pa počnu pjevušiti, a neki čak i plesati. Snaga glazbe u takvih bolesnika je izvanredna. Dobre reakcije na glazbu posebno se mogu vidjeti kod pacijenata koje su bile žrtve moždanog udara, a visoke su životne dobi.

Naravno, koristi od glazbe nisu ograničene samo na bolesne. Ona može pružiti užitek, zabavu i ugodnu relaksaciju i nama zdravima u svakodnevnom životu. Glazba nije magija, ali bilo u bolnici ili kod kuće, za mlade i za stare, ona može biti snažan lijek koji nam svima pomaže.

dr. Ivo Belan

INTELIGENTNO RJEŠENJE

I štap i stolica

Jedan američki proizvođač sjajno se dosjetio i dizajnirao štap za odrasle osobe koji se vrlo lako pretvori u stolicu za sjedenje u obliku tronošca. Proizvod je namijenjen svima onima koji se brzo umaraju ili imaju zdravstvene probleme zbog kojih moraju često sjesti i odmoriti. Iako teži samo 590 grama, štap/sjedalica može podnijeti težinu od čak 113 kilograma.

Kao dodatni plus je i to što se sjedalica može podešavati po visini. Proizvođač ističe i kako je štap odličan za starije osobe koje idu na putovanja i izlete, jer im omogućava odmor kad god požele. Ni cijena nije pretjerana, na američkom tržištu se može kupiti za oko 110 kuna.

SIGURNOST STARIJIH

Sat koji spašava život

Trtka VitalTech lansirala je u prodaju pametni sat koji prvenstveno služi kao uređaj za poziv u pomoć u slučaju nezgode. Osnovna namjena mu je detektiranje pada starijih osoba, u kojem slučaju sat automatski alarmira certificirani pozivni centar koji šalje hitnu pomoć na adresu. A ako korisnik smatra da nije potrebna hitna pomoć, obavijest o padu se automatski šalje članovima obitelji ili skrbnicima putem tekstualne poruke na mobitelu ili na mail adresu.

Sat također daje i podatke o brzini otkucaja srca korisnika, zasićenju kisikom, fizičkoj aktivnosti, kvaliteti sna, a sve zaboravne podsjeća kada im je vrijeme da popiju lijek.

„Sve se pojavilo iznenada, ne znamo koliko će trajati posljedice opasnog virusa i zagrebačkih potresa. I zato probudimo u sebi malo humora. Pa što bi nam se još moglo dogoditi, skakavci, uragan, pješčana oluja, meteor“

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Tisuću potresa

Nedjeljno jutro. Pola šest, 22. ožujka. Zatreslo se tlo u Zagrebu. Pospani i uplašeni Zagrepčani iskočili su iz svojih kreveta i stanova. Stavovi i odnos prema potresu ljudi su doživjeli različito, ovisno o posljedicama koje je izazvao. Većina građana je do prvih TV vijesti o potresu imala samo sliku koju je vidjela oko sebe, svoj osobni doživljaj. Novi dio Zagreba, osobito naselja preko Save, nisu ga doživjeli traumatično. I sama sam u Ivanjoj Reci pomislila kako se Zagreb već više puta „tresao“, samo što je podrhtavanje ovoga puta bilo mnogo jače.

Svi smo odmah počeli paliti radio i TV kako bismo saznali koji su razmjeri potresa, koliko je Richtera jak i gdje je epicentar. Sjetili smo se da stručnjaci godinama govore kako je Zagreb na trusnom području i da je potres već jednom davno razorio veći dio Zagreba.

Ipak, prve vijesti šokirale su sve, ne samo Zagrepčane, jer potres je bio jačine 5,5 po Rihetrovoj ljestvici i oštećenja su velika na zgradama u starom dijelu Zagreba, na sakralnim objektima, te stambenim zgradama u centru grada. Najviše su stradala naselja u

podsljemenskoj zoni gdje je i bio epicentar. Osim Zagreba stradala su i neka mjesta u okolnim županijama. Gledali smo slike stradalih objekata, ali pravi užas kod većine izazivale su slike ljudi. Sjetimo se samo roditelja iz Petrove bolnice, koje su zajedno s tek rođenom djecom sjedile u dvorištu zaogrnutе dekama,

ali i mlade ljude, navijače, koji su pomagali. Tužno je bilo gledati ljude koji su stajali ispred svojih totalno porušenih kuća. Tek smo tada počeli shvaćati da je grad Zagreb zadesila još jedna ozbiljna nevolja. Jer, već je velika trauma za sve starije osobe bila pojava koronavirusa, a u niti deset dana k tome i razorni potres.

Svi smo počeli nazivati svoje najbliže koji žive u stradalim zonama. Ponudili smo pomoć ukoliko im je trebao kraći smještaj. Kao psihologinja znala sam da je za sve ljude traumatični doživljaj ugroza vlastitog doma, a za starije je to emotivno još i strašnije, jer njima ne preostaje vremena i snage za zidanje novih kuća.

I onda su sljedećih dana započeli telefonski pozivi. Jedan gospodin me nazvao zbog svađe u obitelji, koja je kulminirala zbog kuće za koju se ispostavilo da je za rušenje. Sin, snaha i unuk odselili su k snahinim roditeljima, koji nisu željela udomiti i njega. On, pak, ima prijateljicu koja sama ima malu kućicu, no prihvatila je primiti ga samo uz naknadu. S druge strane, sin i snaha traže da im prepíše staru kuću koju će oni sanirati ili graditi novu. Predložila sam mu da to učini kod javnog bilježnika, ali da svakako u darovni ugovor stavi obvezu da mu sin u novoj kući osigura zasebnu sobu uz korištenje sanitarnog čvora, kuhinje i dvorišta te doživotno ploduživanje tog dijela budućeg stambenog prostora. Nakon nekoliko dana javio se sretan jer je postigao dogovor sa sinom i snahinom obitelji. Rekao je: „Ako poživim, kad bu useljenje u novu kuću, bute došli na feštu“.

Kod mojih susjeda je druga priča. K njima se doselila kćerka s mužem i dvoje djece, muževljevim roditeljima i bratom. Sada ih je puna kuća, ali imaju dovoljno prostora.

Sve se može, kad se hoće.

Jedna gospođa koja živi sama u skromnoj kućici koja je nakon potresa ostala u dobrom stanju, jer je „samo malo žbuke na uglu otpalo“, strahuje od novog, možda i jačeg potresa. Spava napola odjevena, a spakiranu putnu torbu drži spremnu ako se kuća sruši. Sanja rušenje kuće i da je ostala zatrpana. Iako je kućica mala i realno ne postoji takva opasnost, ona se boji da će umrijeti pod ruševinama.

Nakon potresa razgovarala sam i s nekoliko članova SUH-a koji su stradali u potresu. Većinom su sami, uz pomoć obitelji, susjeda i prijatelja, popravili manje oštećeni dio kuće i osposobili ga za privremeno stanovanje. Čekaju procjenu štete, ali i ocjenu razine oštećenja objekta. Neki su otišli stanovati kod obitelji ili prijatelja, drugi su solidarnost pokazali tako što su išli pomagati drugim susjedima ili ih čak i udomili. Nevolja je zblížila ljude.

I što dalje? Do sada smo preživjeli više od dva mjeseca korona izolacije, ali u Zagrebu smo doživjeli i više od tisuću potresa i potresića različite snage i podrhtavanja tla. Mnogi su, kad su osjetili onaj prvi, mislili da je to kraj. Drugi su osjetili desetak potresa, one jakosti 2 do 5 stupnja po Richteru, dok one slabije osjete ljudi u i oko epicentra. Takve potrese ljudi i ne broje, ali ih se boje. Mnogima se i pričinjavu potresi i kad ih nema. Onda provjeravaju kod susjeda, na internetu, na radiju. Strah kod starijih osoba je još jači upravo zbog neizvjesnosti.

Sve se pojavilo iznenada, ne znamo koliko će trajati posljedice opasnog virusa i zagrebačkih potresa. I zato probudimo u sebi malo humora. Pa što bi nam se još moglo dogoditi, skakavci, uragan, pješčana oluja, meteor?

Bez umanjivanja mirovine

Pitanje: Da li mogu kao umirovljenik obavljati poslove na osnovu ugovora o djelu, a da mi se ne umanjuje mirovina i koji su to poslovi koje mogu obavljati? **(N.D., Split)**

Odgovor: Poslovi koji se obavljaju na osnovu ugovora o djelu su jednokratni poslovi koje izvršitelj djela obavlja za naručitelja djela. Navedene poslove izvršitelj djela obavlja samostalno, na vlastitim sredstvima rada, u pravilu u svom prostoru i osobno te po obavljenom djelu za to dobiva naknadu. Kod obavljanja poslova na osnovu ugovora o djelu izvršitelj djela ne stupa u radni odnos s naručiteljem. U slučaju zaključenja ugovora o djelu mirovina vam se na dalje redovito isplaćuje. Međutim, kako se na neto iznos uplaćuju doprinosi i porezi, nakon ispunjenja godine dana priznatog radnog staža moguće je zatražiti novi izračun mirovine, u koji će se, za žene koje su se umirovile prije uvođenja dodatnog staža od šest mjeseci po djetetu, uračunati i taj eventualni dodatni staž, što može povećati mirovinu.

Kako otkazati ugovor lošem poslodavcu

Pitanje: Kao umirovljenik zaključio sam ugovor o radu s poslodavcem za rad u nepunom radnom vremenu. Poslodavac ne postupa u skladu sa zaključenim ugovorom, praktički traži da radim daleko više, te bih ga htio otkazati. Molim za odgovor kako to mogu učiniti? **(D.V., Pula)**

Odgovor: Kao radnik možete otkazati ugovor o radu uz propisani ili ugovoreni otkazni rok, ne navodeći razloge za otkaz. Otkaz mora biti u pisanom obliku i trebate ga dostaviti poslodavcu. Jedino ste dužni odrediti otkazni rok koji zavisi od dužine rada kod poslodavca.

Skrećemo Vam pozornost i na činjenicu da ako ste s poslodavcem zaključili ugovor o radu na određeno vrijeme isti možete redovito otkazati samo ako je takva mogućnost predviđena tim ugovorom o radu.

Djeca ne vode brigu u meni

Pitanje: Supruga mi je preminula te živim sam. Djeca ne vode brigu o meni te ih namjeravam isključiti iz nasljedstva. Nedavno sam upoznao jednu osobu s kojom se slažem i s kojom živim u zajedničkom kućanstvu kod mene te bih njoj ostavio svu svoju imovinu. Molim za odgovor kako da postupim? **(D.D., Zagreb)**

Odgovor: Djeca kao Vaši potomci u ostavinskom postupku imaju status nužnih nasljednika i imaju pravo na nužni dio, koji iznosi jednu polovicu od onoga što bi im pripalo po zakonskom redu nasljeđivanja. Djecu kao nužne nasljednike možete isključiti iz nasljedstva kada su se svojim ponašanjem teže ogriježili o zakonsku obvezu vođenja brige prema vama kao roditelju.

Ako želite isključiti djecu kao nasljednike iz nasljedstva morate to učiniti u oporuci na izričit način i navesti razloge isključenja koji moraju postojati u vrijeme sastavljanja oporuke. Drugi je pak način da sa svojom partnericom sklopite ugovor o doživotnom uzdržavanju, čime sva pobrojana imovina u tom ugovoru pripada njoj kao uzdržavateljici.

Pravo na zaštitnu opremu

Pitanje: Radim kao umirovljenik nepuno radno vrijeme na poslu s opasnim strojevima. Da li mi je poslodavac dužan osigurati osobnu zaštitnu opremu? **(D.V., Osijek)**

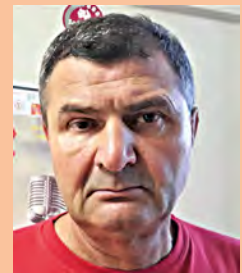
Odgovor: Poslodavac je dužan osigurati rad radnika na siguran način, a među ostalima i na način da radniku osigura (o svom trošku) korištenje osobne zaštitne opreme (zaštitne odjeće, kacige, zaštitne naočale, radne rukavice, cipele i slično), tj. sve što može zaštititi radnika na poslu od ozljede na radu i infekcije. Poslodavac posebnim pravilnikom o uporabi osobnih zaštitnih sredstava propisuje način korištenja i rok trajanja (zamjene) dotrajale osobne zaštitne opreme. Navedene odredbe pravilnika primjenjuju se i na Vas kao radnika u nepunom radnom vremenu neovisno što ste i umirovljenik.

Prvi ili oba stupa?

Pitanje: Spremam se u mirovinu i dobila sam od Regosa izračun kolika bi mi bila mirovina ako se umirovim iz oba stupa. Od HZMO-a imam potvrdu da bi mi mirovina bila nešto viša ako uzmem mirovinu samo iz prvog stupa (s dodatkom od 27 posto). Sin me nagovara da radije idem iz oba stupa, jer onda mogu podići 15 posto uštedevine iz drugog stupa, a njemu taj novac treba za pokretanje posla. Što biste mi preporučili? **(J.P., Zagreb)**

Odgovor: Svrha mirovine je da omogući koliko toliko dostojanstvena život u starijoj dobi, a ne da bude izvor za investiranje u obiteljske poslove. Nadalje, pošto Vam je mirovina viša iz prvog stupa, svakako se odlučite za tu varijantu, a osobito stoga što je mirovina iz javnog (prvog) stupa zajamčena od strane države, dok je buduća visina mirovine iz drugog stupa izložena kretanjima na tržištu.

pravni savjeti

Odgovara:
Davor Šmuljić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Merica Ličina, predsjednica Županijskog povjereništva SUH-a Splitsko-dalmatinske županije

Od rata do korone

„Sanjam poštenu i pravednu Hrvatsku, a iako sam po prirodi optimist, svjesna sam da je još dug put pred nama“

Merica je rođena 1956. godine u Lovištu na poluotoku Pelješcu. Od kuće je otišla u Split rano, već s deset godina, zbog školovanja. Tamo je završila i srednju medicinsku školu, a kasnije se zaposlila u KBC Split i to kao sestra instrumentarka, gdje je radila u operacijskoj dvorani. Viši stupanj obrazovanja je završila u Sarajevu 1983. godine te je postala viša medicinska sestra.

Udana je za Vladimira i imaju dvije kćerke, Danijelu i Marinu, koje su također udane. Starija kćer Danijela ima dvije kćeri, blizanke Miju i Karlu, a mlađa kćer Marina ima tri kćeri, Mirenu, Lučanu i Leticiju. Djeca su joj, kaže, obrazovana, rade i žive u vrlo dobrim uvjetima.

„Mogu kazati da sam sretna mama i baka“, kazala nam je Merica.

Ono što je znatno promijenilo njezin život dogodilo se u Domovinskom ratu, gdje je bila aktivna članica i dobrovoljkinja kirurškog anesteziološkog tima, koji je pratio specijalne postrojbe MUP-a na njihovim zadacima. Naime, u jednoj akciji na Velebitu 1993. godine je ranjena i zadobila je ozljede zbog kojih više nije mogla raditi u operacijskoj dvorani. Psihički ju je to jako dugo tištilo, a zbog posljedica ranjavanja je otišla u invalidsku mirovinu 1998. godine nakon 23 godine staža.

Spas je, kazala nam je, pronašla u aktivnom radu, tj. volontiranju u udruzi SUH-a Split, gdje od 2005. godine kontinuirano djeluje. Tu je nastavila raditi i pomagati na edukaciji žena volonterki SUH-a koje su pomagale starijim osobama u njihovim domovima.

Merica je jako ponosna što je organizirala i brojna predavanja istaknutih liječnika o temama koje tište osobe

starije životne dobi. Odaziv je bio zavidan, zbog čega joj je zadovoljstvo još veće. Sav taj rad ne bi bio moguć da nije imala potporu dugogodišnje predsjednice SUH-a Split Asje Tomin, istaknula je Merica.

Jednom tjedno u udruzi mjeri tlak i visinu šećera u krvi članovima, a svakog mjeseca odlazi u Dom za starije i nemoćne „Zenta“ s istom zadaćom. No, posao mjerenja je kaže sporedan, stariji ljudi u pravilu traže najviše da ih netko sasluša, jer su obično usamljeni.

„Moram priznati da je ta radost davanja i primanja emocija i usluga neizmjerne.“

Merica je posljednjih deset godina predsjednica Odbora za socijalnu skrb u SUH-u Split, a od 2018. godine je predsjednica Županijskog povjereništva SUH-a Splitsko-dalmatinske županije. Kako nam je kazala, tu je još relativno nova, te se trudi koordinirati aktivnosti u pet županijskih podružnica SUH-a.

Pandemija koronavirusa, nažalost, zaustavila je aktivnosti podružnica, a Merica nam je kazala kako je zajedno s predsjednicom SUH-a zaduženom za regiju Jug Asjom Tomin pravovremeno reagirala po naputku Središnjeg ureda iz Zagreba te su uveli mjere kako bi se zaštitili svi članovi. Uz to Merica se stavila na raspolaganje Stožeru civilne zaštite Splitsko-dalmatinske županije.

Što se tiče rada nacionalnog rukovodstva SUH-a, Merica nam je kazala da je izuzetno zadovoljna njihovim radom u zaštiti prava i digniteta naših umirovljenika.

„Podržavam sve akcije te mislim da i dalje trebamo biti što više u fokusu interesa našeg društva, jer ovo što se događa

s našim starijima, bilo da su u domovima ili u obiteljima, nije dobro. Društvo mora kao i država imati jasne smjernice i zakonske akte za suzbijanje iskorištavanja starijih, što se događa i od strane njihovih ukućana. Također, treba graditi što više domova, ali i uvesti veću kontrolu nad njihovim radom te unapređenju fizičkog i mentalnog zdravlja starijih osoba“, poručila je.

Pandemija koronavirusa, smatra Merica, možda je prilika da društvo konačno razvije više empatije prema starijim osobama, koje su najpogođenije virusom, osobito u Splitu, no i bez korone su umirovljenici najugroženija skupina stanovništva. Nije problem samo to što su mirovine preniske, već i oni umirovljenici koji imaju pristojnu mirovinu s kojom bi mogli živjeti, moraju je dijeliti s djecom ili unucima koji ne rade, zbog čega na kraju svi jedva preživljavaju.

Osvrnula se i na političku umirovljeničku scenu, kazavši kako nije zadovoljna radom brojnih umirovljeničkih stranaka, te je zaključila kako SUH i dalje mora ostati samostalan i ne priklanjati se ničijim političkim redovima.

Za kraj smo je upitali i kakvu Hrvatsku sanja. „Sanjam osjetljiviju, pravedniju i transparentniju Hrvatsku. To je nešto što nas sve pogađa, ta sumnja u institucije, to je nešto što je nažalost očajno. Sumnjaš u sve mjere, pa čak i one dobre, razmišljaš, aha tko nas je tu zakinuo. Želim transparentnost, da političari budu iskreni i da ono što govore barem donekle primijene. Sanjam poštenu i pravednu Hrvatsku, a iako sam po prirodi optimist, svjesna sam da je još dug put pred nama“.

Igor Knežević